

**APARE
BILUNAR
sub îngrijirea
COMITETULUI
SOCIETĂȚII**

Constanța 1930

Governul nostru

Toate ziarele au anunțat schimbarea guvernului. Altădată era zără și bucurie mare cel puțin la opozitie, care în mod automat lăua puterea. Astăzi poporul nu se mai entuziasmează. Cauza acestei liniști este convingerea ce avem, că, *nu cei ce au stricat, pot drege lucrurile*, căci săracia poporului și mizeria ţării se dătesc numai neprincipesci și lăcomiei guvernărilor schimbări dela război încoace.

Țara noastră plină de bogății, cum nu mai este alta, trebuie să fie cea mai înfloritoare dintre țări și totuși nu este alta mai nenorocită.

Cum vreji să progreseze țara în care toți Vintilii, Virgilii, Ioaniștii, Lugojenii și *alii miniștrii voiajori*, nu se mai dau jos din automobile luxoase, decât ca să se suie în trenuri speciale, să treacă granița, să ia parte la banchete, plătite cu milioane din aurul și munca Românilor, fără vreun control și mai ales fără vreun folos.

Gospodăria unei țări, ca și a particularului, nu constă în căutarea vecinică de noi imprumuturi, cu misitii sau comisioane grase, ci în economie și bună chibzuire. Ce fel de schimbare de guvern s'a făcut? Au plecat domnii Maniu și Vaida, plângându-se singuri că sunt incapabili de a munci, căci sunt bolnavi, bătrâni și obosiți. Atunci de ce s'au băgat și de ce se lăudau că vor îndrepăta țara? Dar dece nu au plecat cu toții? Mutarea Miniștrilor, unul în locul altuia, este altceva, decât sborul stolurilor de lăcuste delă un lan de grâu la altul?

D-l Madgearu va pune noi bături dela Ministerul de Domenii, D-l Mihalache va scrie alte scrisori, insă dela Interne, iar D-l Lugojanu, sătul de Paris, va pleca în America sau în altă parte.

Nu cu oameni nepregătiți, cu miniștrii fără portofolii și fără priză, dar cu automobile, se va îndrepăta țara. Nu mai este timp de experiență, mizeria fiind prea mare și birurile mai grele ca ale Fanătoșilor.

Țara are trei genii și cerem iubitorului nostru Rege Carol II să-i pună la muncă. Mareșalul Preșan să se ocupe de știri; Nicolae Titulescu de afacerile externe, —iar Nicolae Iorga de gospodăria dinăuntru a țării.

Aceasta cerem noi.

Voca veteraniilor Servicii și România-Med.

VOCEA VETERANILOR DOBROGENI

FĂURITORI AI ROMÂNIEI MARI

Director: IORDACHE ȘTEFĂNESCU

Deviza: UNUL PENTRU TOȚI și TOȚI PENTRU UNUL

2 Lei

**REDACȚIA
și
Administrația
în
PALATUL
LIGEI CULTURALE
Teatrul-Cinema
,Tranulis'
Telefon 75/4**

19 Octombrie

Preoți și Invățători, Primari și Notari, Secretari și Jandarmi

Ne adresăm vouă, cei ce sunteți luminătorii și îndrumătorii poporului pe calea propășirei și a adevărului; vouă ce cunoașteți din temelii sufletul acestui popor bland și viteaz, acestui popor de plugari eroi, ce cu credință nestrămutată și vitezie fără seamă, au lărgit cu atât hotarul țărei și au făurit România de astăzi, rugându-vă să-i sfătuji să nu-și piardă nădejdea în zilele mai bune ce vor veni, să-i îndrumați astfel, ca cu toții împreună și strâns uniți în jurul unui steag, simbol al biruinței, să formeze în fiecare sat, un grup compact, un tot nedespărțit; astfel ca, cu toții împreună, săteni și orășeni, foști luptători, să formă un grup mai mare, o societate numeroasă, cu mult mai rezistentă la vijeliile și furtunile vremii și cu mult mai puternică la loviturile soartei, ce-a fost și este încă vîtreagă cu noi.

Astfel constituți și împreună cu celelalte Societăți similare din țară, ne vom grupa în jurul Soc. Veteranilor din București, care, cu noi toți, se va afilia Societății Internaționale a foștilor luptători cu sediul la Paris, unde sunt deja grupați peste 4.000.000 de foști luptători ai țărilor aliate. În cimitul de conducere, ia parte și delegatul Român.

Din Paris, vor porni directivele de ordin general pe țări.

Apoi fiecare țară, respectiv fiecare Soc. Centrală, le va distribui Societăților județene, care și ele la rândul lor, le vor distribui membrilor prin filialele ce au,

Cu acest fel de organizație vom fi în permanență legătură susținută cu camarazii foști luptători ai țărilor amice. și cu care, cot la cot, am câștigat lupta cea mare, luptă în care au rămas pe câmpuri, prin văi, dealuri și munți, peste 800.000 frați de-nostri, care cu sacrificiul vieții lor și cu vitezia voastră, au făurit România de astăzi.

Vă rugăm deci a ne comunica sediul și șeful ce l-ați ales și vă vom trimite comunicări prin GAZETA VETERANILOR DOBROGENI, gazetă născută prin voință și pentru propășirea și susținerea dreptelor revendicări ale Veteranilor Dobrogeni, făuritori ai României Mari.

I. CHIRIACESCU
Secretar general

SPECULANȚII

Mai mulți membri de ai noștri, ce fac parte din Societatea „Veteranilor Dobrogeni” ne reclamă că unii din măcelari nu respectă ordonanța primăriei.

Acești măcelari abuzivi nu înțelează a lua câte 35—36 și chiar 40 lei pe un kgr. de carne de vacă.

De se găsește câte vre'un client a obiectă căci carnea este fixată la 30 lei kgr. (și așa e prea scumpă) apoi măcelarul, ca să-i satisfacă reclamația, îi dă resturi de carne, părți din căpătâni, picioare etc. Bineînțeles că să-ți sănătatea noastră va forma o gardă din membri demobilizați, cu scopul de a urmări și prin de măcar un singur măcelar abuziv și va fi deajuns.

Com. Soc. Veteranilor

ajutat și de alți măcelari de prin prejur, plătește căt i se pretinde și pleacă umilit.

Așa dar rugăm pe d-l primar al municipiului Constanța ca să trimită prin piețele respective agenți serioși și demni de încredere consumatorului, să vegheze asupra măcelarului abuziv iar măcelarului prins în contravenție să i se aplice o amendă simțitoare, ridicându-se și autorizația, pe deosebit, iar pe de altă parte societatea noastră va forma o gardă din membri demobilizați, cu scopul de a urmări și prin de măcar un singur măcelar abuziv și va fi deajuns.

CAMARAȚI

Veniti cu toții, în număr căt de mare, în ziua de 19 Octombrie a. e., ora 9 dimineața, în sala de cinea Tranulis, din B-dul Ferdinand 11 b unde veți audii lucruri ce ne interesează, expuse și desvoltate de D-l Prim Președinte al societății demobilizaților, general Livezeniu din COMITETUL

Români din America

Atrăși de dorul de țară și răspunzând chemării neamului prin cuvântul marelui invățat Nicolae Iorga, Români din America au început să se înapoieze în patrie.

Zilele trecute, Președintele nostru N. D. Chirescu, în calitate de Președinte al Ligii Culturale din Constanța, împreună cu șefii autorităților locale, au primit în port treizeci familii, Români din Statele Unite. Statul le-a făcut înlesniri, scutindu-i de taxele vamale și fiecare a plecat în satul de origină.

Mulți credeam că Români din America trăiesc bine și adună bogății, dar din contră. Din gura acestor Români am aflat că în America este o mizerie și o săracie cum nu s'a mai pomenit. Niciodată nu a fost acolo o secetă mai mare ca cea de anul acesta. Americanii, astăzi, nu au ce mâncă. Agricultura este distrusă, comerțul a încrețit, fabricile în mare parte sunt închise, iar cele care lucrează au înlocuit munca brațelor prin mașini. Din aceste cauze muncitorii și meseriașii sunt șomeuri.

Români, fiind străini în America, oduc și mai greu. Un exemplu: în provincia Detroit, din cincizeci mii, numai zece mii au puțin de lucru; restul de patruzeci de mii se bat în neagră mizerie. S-ar infoarce în țară cu toții, dar n'au cu ce, căci drumul este foarte costisitor. Au început să cotizeze între ei, ca să trimeată căt mai mulți acasă.

Profund întristăți de mizeria lor, îi primim cu mare bucurie la sănul nostru frâjesc, și vom munci cu toții să ne salvăm.

Frații Români, lăsați gândul plecării după bogății, căci: „Fie păinea căt de sea, tot mai bine e în fața noastră”. N. C.

Glasul Muslimanilor

Domnule Președinte!

În războiul mondial, alături de foșii Românilor — frații noștri de arme — am luptat necondiționat, nu am avut nici o năzuință altă afară de aceea a ne face datoria și a ne apăra țara în care ne-am născut, crescând și adaptând la cultura ei.

Nici un musulman Ostaș Român nu a dat înapoi dela obligația lui de Român firește, și nici niciunul din noi nu și-a trădat țara. Am trăit cu amele chiar în coreligionari noștri turci, care neau încălcă pa-

tria pentru care eram deciși să murim, cu toții.

Pe front, nimeni nu ne-a deosebit din români, căci purtam aceeași uniformă și de ni se vărsa sângele apoi și acesta era roșu ca și cel românesc. Dar vai, la demobilizare venind pînă casele noastre, am putut vedea cu măhnire că nimeni nu se ocupă de noi și nevoie noastre. La venirea comisiei de improprietărire, în loc să ne dea și nouă câteva hectare de pămînt ca și la ceilalți camarași români, pe lângă că nu ni-e dat dar și au denumit, stând și scriși pe la primăriile respective, că noi suntem antinationali.

Deci în plasa Mangalia în special nu s-a improprietărit nici un musulman și de atunci și până acum am tot bătut la diferite uși, dar totul a fost în zadar.

Auzind de societatea „Veteranilor Dobrogeni” din care cu drept cuvânt și noi facem parte, cu onoare vă rugăm a înscri în societatea ce prezidați și musulmani de ai noștri, cari au fost și sunt devotați acestei țări și pentru care suntem gata să ne vărsa sângele — dacă țara o cere — ori și când.

Mai mulți Musulmani „Veterani Dobrogeni” din plasa Mangalia

—xox—

Grâu și Secara

Aceste două recolte au scăzut într-oțătă că, dacă ar fi morari, făinari și brutari cu suflet de om, am putea zice că am scăpat de scumpetea vieții.

Orăul a scăzut la 2 — 3 lei kgr., secara idem dela 1,50 la 2 lei kgr. și totuși făina se menține la preț.

Deci, părerea noastră a veterinarilor dobrogeni, este că conducerii municipiului Constanța să dea o ordonanță prin care să interzică facerea a mai multor calități de pâine, afară de două și anume: pâinea integrală cum este astăzi și pâinea albă.

Pâinea integrală să se vândă cu 4 lei kgr. plin fără nici o toleranță, iar pâinea albă cu 5 lei kgr. aceiaș greulat. Si din moment ce avem grâu destul și cu un așa preț mic, nu este nevoie de pâine de secară, care deși mai este înțină ca grâu, totuși pâinea de secară e mai scumpă ca pâinea de grâu, și aceasta pentru că e presărată cu câteva semințe de chimion.

Desul cu specula pâinei fără de care nu poate omul trăi. Unii brutari și-au făcut case, vîle și palete și aceasta numai din spina rea biletului cetățean consumator!

I. Murgu

**Duminică 19 Octombrie
toți la Tranulis**

INSTITUT DE ARTE GRAFICE AL ZIARULUI „DOBROGEA”

Biblioteca Județeană „Ioan N. Roman” Constanța

Greul vieții

De la un timp a început să scăde toate mărfurile, ca: manufactură, fierărie, lemn de construcție, cărămidă, cereale, vite etc. și în special cerealele care au scăzut vertiginos și foarte similar.

Ești știut de toată lumea prețul cerealelor, și fmi place să cred că și D-voastră știți că și cealaltă lume, dar, cu toate asta ținem să vî te aduce și noi la cunoștință, și iată-le:

Orzul de la un leu pînă la 1.80 kgr., ovazul idem, secara 1.80 pînă la 2 lei kgr., grâul de la 2 lei pînă la lei 3.20 kgr., deci cum se face de măncăm pâinea cu 7, 8, 10 și 13 lei bucată? Zile bucate, căci nu înținește a pronunța cuvântul măsurei de un kgr., pentru că nici un fel de calitate a pâinei nu căntărește un kilogram! și aceasta spre marea noastră rușine dureroasă căci ne uităm că oamenii fără socoteală și nemernici cum de ne spoliază orice venetic la noi în țară?

Toți brujarii sunt proprietari aci la noi, ba alții din ei au căte 2—3 și patru clădiri — palate — toate făcute din lipsă la căntar a pâinei care lipsă continuă și azi fără nici o jenă, pentru că românul are o zicătoare, și-i bine zisă și anume: „Au găsit sat fără căini și se plimbă fără ciomag”; dar să-i ferească Dumnezeu pe acești veneti spoliatori să nu se facă omul în cîine căci va fi vă de ei.

Apoi să analizăm și cornerul cărnii și iată cum: s-au vândut perechea de oi grase cu 350—400 lei, o oaie are între 18 pînă la 25 kgr., deci dacă s-ar vinde carne de oaie numai cu 20 lei kgr. s-ar lua 400 lei numai pe o singură oaie, iuându-se medja de 20 kgr. fiecare oaie, plus pielea care s-ar vinde cu cel puțin 100 lei ar veni 500 lei pe oaie, deci s-ar ajunge la 1000 lei perechea de oi, care s-au cumpărat numai cu 400 lei, ei bine, nu este de ajuns să câștiga un măcelar săta la săta?

Apoi dacă un măcelar realizează cu 20 lei kgr. carne de oaie săta la săta răstig, să putea să ni se răspundă căci căștig realizează un biet măcelar când vinde carne de oaie cu 40 lei kgr.?

Aceia de viață idem, precum și carne de porc care se vinde cu prețul fabulos de 60 lei kgr.

In una din zile a vrut un oarecare domn Ștefanescu să ia carne de porc casnic și a cerut de măcelari nu mai puțin de 60 lei pe kgr., acesta intrigat de prețul cerut — cum este și firesc — s-a găsit și-a recamat d-lui Leahu comisarul comună. D-sa l-a răspuns, că întrucât nu există nici o ordonanță nu poate da cuis reclamație tacuta de d. Ștefanescu. De drept și d. comisar ar avea dreptate, pentru că d-sa este pus la cheie primăriei de unde așteptă și il să-oriuțe prin ordonanțe anuale în vazul pofticului consumator.

Deci, că consecință, cerem ca prejurne sălăbile să se scâză în raport cu prejurne scăzute producătorilor și conform pieței autor orage cărău. Da se iabucă: găsim doar că găji de pâine, albă și neagră. Pâinea albă de un kgr. exact sau nici o toleranță, să se vanda cu 5 lei kgr., iar pâinea neagră cu 4 lei kgr. cum se vine la toate orașele din țările și Dobrogea noastră lipsita de oameni cu caracter de ră și voință națională!

Carnica să se vândă astfel:

Carnea de porc cu 40 lei kgr., sămâna 45 lei, iar osanza cu 60 lei kgr. Carnea de vacă să se vândă cu 30 lei kgr., cea de porcă — osana cu 30 lei kgr., iar carne de oaie cu 20 lei kgr.

Apoi să se interveie locuitorii în drept, a se opri ouaile la export, pentru că neliniște exportate le măncăm prea scumpe, deci contrar.

Dominilor brujari și măcelari, dacă nu vă convine preajmă cerute de consumatori, lasați-vă de acest comerț, iar în jocul vostru să ia primaria drastica inițiativă și să dea carne și pâine în concesiune și veți vedea că amatori sunt.

Celor în drept

In Nr. 1 al gazetei „Veteranilor Dobrogeni”, făuritorii României mari, ne-am interesat, întrebând forurile competente, ce rost are la noi în țară, streinul Alons Berghenzen — ampliat la alt strein — Sterie Dală, bălășul chelnerului Niculae Enescu de la berăria „Luter”, pentru care a fost condamnat 15 zile închisoare și 10.000 lei despăgubire civilă?

Ca Berghenzen sună foarte mulți la noi în țară!

Deci ca să micșorăm numărul șomerilor, rugăm atât pe D-l ministru de interne că și pe D-l Ministru al Munței, să ne dispenseze țara de astfel de musafiri nepoști, veniți la noi numai cu gândul de-a se îmbogăți, iar după ce prind puțin cheag apoi se apucă de specule ordinare, contrabande, spionaje etc. etc.

Românul e șomer în țara lui, iar orice strein venit aci, își are ocuparea lui și nici unul din ei nu se plângă de somaj.

De nu se vor lua măsuri împotriva streinilor veniți în țară după războiu — după cum glăsuește și legea controlului strein — care a fost votată în acest sens, apoi, îi vom izgoni noi, cu bătele, peste holare, să se ducă pomina!

Demobilizații

PENTRU D. PRIMAR

Avem informații sigure, că foarte mulți din concetănenii noștri, au căte 2—3 și chiar mai multe locuri de casă, luate prin indulgență sau cointeresarea oamenilor conducători ai Municipiului nostru, ce s-au perindat de la războiu începând, în capul trebilor publice.

Cum mulți din acești proprietari prin fraudă, au speculat prin vînzare la streini aceste locuri și pentru a se curma aceste înstreinări de pământuri în detrimentul celor ce de drept ar fi trebuit să fie posesorii lor, rugăm pe această cale pe D-l Primar al Municipiului, să ia hotărâri energice în această privință, ordonând revizuirea tuturor improprietărilor din acest municipiu și îl asigurăm pe D-l Primar că va găsi lucruri surprinzătoare și proprietari cu suflare de hecătare în mijlocul orașului, luate prin același sistem.

Procedând urgent la această asanare absolut necesară pentru potolirea spiritelor răsrătite, veți bine merită de la concetăneni, iar sprijinul moral îl veți avea, Domnule Primar, în mod necondiționat.

Comitetul

RECTIFICARE

In N-rul 1 al gazetei noastre, am descalificat fapta d-lui Dală, în care arătasem că este condamnat la 15 zile închisoare și 10.000 lei despăgubiri civile către chelnerul Niculae Enescu de la berăria „Luter”.

In susținut No. din eroare am trecut numele chelnerului misă sus citat de Niculescu, în loc de Niculae Enescu care a fost bătut crunt de pretinsul nobil Sfîrbi Dală, pentru care sapt este condamnat la zile de închisoare arătate mai sus și bătut pe ne-drept.

REDACȚIA

DOMNULE PRIMAR

Asupra serviciului salubrităței din C-la s'a abătut un mare păcat și iată de ce: Griva, că a fost șeful acestui serviciu, în scurt timp și-a făcut două case ce intrețineau valoarea de 1.000.000 lei și aceasta în dauna gospodăriei cetățenești. A plecat acesta și în locu-i a venit D-l Săvescu, care idem, a făcut orgii, pierzând bani la jocuri de noroc prin cluburi, chefuri, botezuri etc. etc.

Toate aceste au trecut și s'ar fi putut uita de nu se ieva a treia persoană, care ne este teamă că a intrecut pe cei doi șefi ai serviciului salubrităței. Deci, știi D-Voastră că D-l Ghinea și-a cumpărat un loc pe Str. Mircea cu suma de lei 400.000? Auziți D-le Primar, cu 400.000 lei!

Știi D-Voastră că și clădește o casă pe acel loc care va înfringe suma cu care a cumpărat locul?

Știi D-Voastră că cu carele serviciului salubrității s'au adus piatră și scanduri provenite din casele C. F. R. ce le-au dărâmat edili de azi?

Știe D-l Primar că Ghinea a întrat ca funcționar în primărie sărac și fără alte venituri? atunci? De unde atâtă avere și de unde atâtă bani?

Deci ca închere deocamdată, rugăm pe D-l Primar a face o anchetă severă și din moment ce D-l Ghinea n'o să poată justifica banii și avere ce posedă azi — ceia ce suntem siguri că n'o poate justifica — apoi să i se confisce totă avereia iar pe Dsa să-i dai pe mâna parchetului.

SOCIETATEA DEMOBILIZAȚIILOR

DESFRAUUL

Atragem atențunea autoritaților în drept că pe str. Ion Grădișteanu No. 10 colț cu str. Cuza Vodă, precum și la Hotel Italia se practică prostituția clandestină pe o scară întinsă.

In strada Grădișteanu la No. 10, se petrec lucruri penibile, acolo se vede în poartă casei în vîzul tuturor cum practică prostituția clandestină cat și corporala, cum sătă aninata de gutul vreunui arad adus de sămări cointerpăti ai localului și mai apoi o să vedeți aceiași prostituție aninată de gutul altui galan plin cu dărmicie cu toate maladiile venețice.

La Hotel Italia? Acolo se petrec lucruri și mai grozave. Nu poate trece nici un cetățean de la ora 7—9 în sus ca să nu fie invitat și chiar tras de mâna de prostitute din hotel, care stau în ușă la stradă căte 2—3 și chiar 4 din prostitute.

Mă rog, este cointeresat cineva în această meschină afacere? De nu să se termine cu aceasta!

Invățăți meserii!

Pe lîngă școală și educația ce dăi copiilor voștri, dați-le și căte o meserie Astăzi, sunt foarte mulți invățăți, cu școli și culturi înalte și cu toate asta duc o mizerie de nedescrisă pentru că cu cultura se poate cîștiga astăzi ca și cu meseria.

Sunt oameni invățăți care caută slujbă cu oră și ce săză și nu găsesc. Un bun vîîtor